

نعت

حق جلوه گرز طرز زیبانِ محمد است	آری، کلام حق به زبانِ محمد است
آئینه دارِ پر تو مهر است مهاب	شانِ حق آشکار ز شانِ محمد است
تیرِ قضا، هر آینه در ترکش حق است	اما گنبدِ آن ز کمانِ محمد است
دانی، اگر به معنی "لَوْلَاكَ" واری	خود هر چه از حق است، از آنِ محمد است
هر کس قسم بدانچه عزیز است، می خورد	سو گندِ کردگار به جانِ محمد است
واعظ! حدیثِ سایه طوبی فرو گزار	کاین جاسُخَن ز سرورِ روانِ محمد است
غالب! ثنایِ خواجه، به یزدان گزاشتم	کان ذاتِ پاک مرتبه دانِ محمد است

[میرزا غالب دهلوی]

فرہنگ

ہاں، جی ہاں۔	: آری
مظہر۔	: آئینہ دار
عکس۔	: پرتو
سُورج۔	: مہر
واضح، عیاں، ظاہر۔	: آشکار
یقیناً، بہر حال۔	: ہر آئینہ
لَوْلَاک لَمَّا خَلَقْتُ الْاَفْلَاکَ کی طرف اشارہ ہے۔ یعنی اے نبی! اگر آپ	: کولاک
نہ ہوتے تو میں آسمانوں کی تخلیق نہ کرتا!	
[مصدر: وارسیدن: پہنچنا، پالینا، سمجھ لینا] تو سمجھ لے۔	: واریسی
[بہ+آن+جہ] اُس چیز کی کہ جو۔	: بدانچہ
قسم۔	: سوگند
اللہ تعالیٰ۔	: کردگار
جنت کے ایک درخت کا نام۔	: طوبیٰ
[مصدر: فرو گذاشتن: چھوڑ دینا] فعل امر۔ جانے دے، چھوڑ دے۔	: فروگذار
اللہ تعالیٰ۔	: یزدان
[مرتبہ + دانستن مصدر کافعل امر] مرتبہ جانے والا (اسم فاعل)	: مرتبہ دان

تمرین

- ۱۔ سراینده این نعت کیست؟
- ۲۔ لولاك چه معنی دارد؟
- ۳۔ سوگندِ کردگار به جان کیست؟
- ۴۔ این مصرع را کامل کنید: حق جلوہ گر.....است۔
- ۵۔ ”دانی“ اور ”وارسی“ فعل کی کون سی قسم ہیں؟
- ۶۔ مندرجہ ذیل مرکبات میں سے مرکبِ توصیفی اور مرکبِ اضافی الگ کیجیے۔
کلامِ حق، سایۂ طوبی، سرورِ روان، ذاتِ پاک، تیرِ قضا۔
- ۷۔ ”می خورد“ کون سا فعل ہے؟ پوری گردان اور ترجمہ لکھیے۔